U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **Rödl & Partner Audit, s.r.o.,** se sídlem Platnéřská 2, Praha 1, zastoupené JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Platnéřská 2, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2007, č.j. 323-9010-650-2.3.2007/Hů, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2010, č. j. 12 Ad 6/2010 - 110,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 22. 1. 2007, č. j. 21293/010-9010/184-22.1.07/Čer, zamítla Pražská správa sociálního zabezpečení žádost žalobkyně o vrácení přeplatku na pojistném ve výši 470.822 Kč, které uhradila v souvislosti s pracovněprávním vztahem uzavřeným se zaměstnankyní, státní příslušnicí Spolkové republiky Německo, paní Ing. R. V. na základě právních předpisů SRN. Tato zaměstnankyně byla ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců ve znění platném do 31. 12. 2003, účastna v období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003 nemocenského pojištění, a z tohoto titulu tak i poplatníkem pojistného ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) bodu 1 zákona č. 589/1992 Sb. ve znění platném do 31. 12. 2003 a nelze na ní pohlížet jako na osobu, která byla pro účely nemocenského pojištění z účasti na něm vyňata.

Rozhodnutím ze dne 29. 3. 2007, č.j. 323-9010-650-2.3.2007/Hů, žalovaná zamítla odvolání žalobkyně a prvoinstanční rozhodnutí potvrdila. Paní Ing. R. V. je osobou, na kterou se vztahuje Smlouva o sociálním pojištění uzavřená mezi ČR a SRN dne 27. 7. 2001, vyhlášená ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 94/2002. Se smlouvou vyslovil souhlas Parlament ČR a prezident ČR smlouvu ratifikoval, tudíž je s ohledem na znění článku 10 Ústavy ČR a s ohledem na úpravu předmětné mezinárodní smlouvy zřejmé, že v těchto smlouvách se smluvní strany dohodly na tom, které právo z obou smluvních stran

má být aplikováno pro případ, kdy je německý státní příslušník zaměstnán v druhém státě, než je jeho bydliště.

Na základě podané žaloby Městský soud v Praze rozhodnutí žalované zrušil rozsudkem ze dne 9. 9. 2009, č. j. 12 Cad 9/2007 – 61, s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2005, č. j. 5 As 18/2004 – 93, a nálezy Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 613/06 a sp. zn. I. ÚS 520/06.

Ke kasační stížnosti žalované následně rozsudek Městského soudu v Praze zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 138/2009 - 89.

Nejvyšší správní soud připomněl, že podle § 8 odst. 1 zákona o pojistném na sociální zabezpečení je zaměstnavatel povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit jeho zaměstnanec. Pojistné ve smyslu § 1 tohoto zákona zahrnuje pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinnost platit pojistné mají podle § 3 odst. 1 zákona o pojistném na sociální zabezpečení zaměstnanci (ale i zaměstnavatelé), jimiž se pro účely tohoto zákona podle § 3 odst. 1 písm. c) bod 1 citovaného zákona rozumějí mimo jiné jak zaměstnanci v pracovním poměru, tak osoby činné v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik. Účastni na nemocenském pojištění jsou osoby uvedené v zákoně č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění k 31. 12. 2003, s výjimkou skupin osob, které byly vyloučeny podle § 5 citovaného zákona č. 54/1956 Sb. Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění k 31. 12. 2003, byli účastni nemocenského pojištění zaměstnanci v pracovním poměru. Ustanovením § 5 písm. b) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění k 31. 12. 2003, byli z účasti na nemocenském pojištění vyňati *cizí státní příslušníci, kteří nemají trvalý pobyt na území České republiky a kteří jsou činni v České republice pro zaměstnavatele, kteří požívají diplomatických výsad a imunit, pokud mohou být účastni nemocenského pojištění v jiném státě, nebo pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů*.

Sporná právní otázka tedy spočívá v tom, zda zaměstnankyně žalobkyně (cizí státní příslušnice) byla vyloučena z účasti na nemocenském pojištění podle § 5 písm. b) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění účinném do 31. 12. 2003, a žalobkyně neměla povinnost za ni platit pojistné, anebo zda se vzhledem k uzavřené mezinárodním smlouvě o sociálním zabezpečení se Spolkovou republikou Německo nemělo uplatnit ustanovení § 5 písm. b) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění účinném do 31. 12. 2003. Podstatou věci je tak posouzení, jakým způsobem je třeba interpretovat ustanovení mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení sjednané na straně jedné mezi ČR coby státem výkonu zaměstnání, a na straně druhé Spolkovou republikou Německo coby státem, jehož příslušnicí je zaměstnankyně žalobkyně.

Česko-německá Smlouva v článku 6 stanoví, že „*na zaměstnance se vztahuje pojistná povinnost stanovená právními předpisy toho smluvního státu, na jehož výsostném území jsou zaměstnáni; to platí i tehdy, jestliže zaměstnavatel má své sídlo nebo obvyklý pobyt na výsostném území druhého smluvního státu*“. Smlouva zakládá pro státní příslušníky druhé

smluvní strany národní režim a zároveň vychází ze zásady teritoriality, neboť prostřednictvím svých kolizních norem určuje jako rozhodné právo pro vztahy sociálního zabezpečení právo státu dle místa výkonu zaměstnání.

Výkladem česko-německé Smlouvy se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 - 132, č. 1915/2009 Sb. NSS. Dospěl v něm k závěru, že Smlouva je nepochybně smlouvou ve smyslu čl. 10 Ústavy České republiky, ve znění ústavního zákona č. 395/2001 Sb., neboť s její ratifikací vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky ji ratifikoval. Dále shledal, že Smlouvu je třeba vykládat shodně jako Smlouvu mezi Českou republikou a Švýcarskou konfederací o sociálním zabezpečení, když čl. 4 odst. 1 v souvislosti s čl. 6 Smlouvy je dvoustrannou kolizní normou, jejímž hraničním určovatelem je *lex loci laboris*. Nejvyšší správní soud podotkl, že Smlouva je smlouvou koordinační, přičemž je vystavěna na principu rovného zacházení se státními příslušníky obou smluvních stran.

Nejvyšší správní soud uvedl, že kolizní norma neobsahuje věcnou úpravu, neboť nestanoví práva a povinnosti účastníků právního poměru ani nestanoví obsah pojišťovací povinnosti. V dané věci je rozhodnou otázkou, jakým způsobem aplikovat kolizní normy, tj. zda se má použít jen hmotněprávních norem zvoleného práva, či tak, že se má přihlížet i ke kolizním normám zvoleného právního řádu. V druhém případě totiž kolizní normy mnohdy přikazují v konkrétním případě použít jiného právního řádu (tzv. zpětný a další odkaz). Tento výsledek by však zřejmě zkresloval skutečnou vůli účastníků, kteří svou volbou dávají najevo vůli, aby jejich práva a povinnosti byly posuzovány skutečně podle zvoleného práva a nikoliv jiného, k němuž by odkazovala kolizní norma zvoleného práva. Takto také vykládá projev vůle stran převažující teorie a praxe, a proto se ke kolizním normám zvoleného práva nepřihlíží. Zákon o mezinárodním právu soukromém odstraňuje možné pochybnosti tím, že uvedené řešení výslovně upravuje v § 9 odst. 2, podle něhož, pokud z projevu vůle účastníků nevyplývá nic jiného, nepřihlíží se ke kolizním ustanovením zvoleného právního řádu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu dospěl v citovaném usnesení ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 - 132, k závěru, že čl. 6 Smlouvy, který odkazuje na použití předpisů o nemocenském pojištění České republiky a předpisů o sociálním zabezpečení České republiky, v případě zaměstnanců zaměstnaných na jejím území, neumožňuje použití § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003.

Podle Nejvyššího správního soudu se v důsledku znění čl. 6 Smlouvy neuplatní ustanovení § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003, (výluka z účasti na pojištění), kterým byla z pojištění vyňata výše specifikovaná skupina osob. Platná mezinárodní smlouva, která je součástí českého právního řádu (byla přijata za podmínek aktuálního znění čl. 10 Ústavy České republiky) totiž stanoví, že na zaměstnance se vztahuje pojistná povinnost stanovená právními předpisy toho smluvního státu, na jehož výsostném území jsou zaměstnáni, přičemž ze shora uvedených důvodů se neužijí kolizní normy obsažené v české vnitrostátní úpravě sociálního zabezpečení a nemocenského pojištění.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že na postavení německé zaměstnankyně žalobkyně nelze vztáhnout právní názor Ústavního soudu na postavení

francouzských zaměstnanců (Ústavní soud ČR posuzoval několik ústavních stížností proti rozsudkům Nejvyššího správního soudu ve věcech týkajících se povinnosti placení pojistného za francouzské státní příslušníky zaměstnané v ČR – viz k tomu např. nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 23. 1. 2008, sp. zn. I. ÚS 520/06, nebo I. ÚS 629/06 ze dne 15. 1. 2008, přístupné na http:\\nalus.usoud.cz), neboť porovnávané mezinárodní smlouvy nemají v hierarchii pramenů českého práva obdobné postavení.

Vázán tímto právním názorem Městský soud v Praze žalobu nyní přezkoumávaným rozsudkem zamítl jako nedůvodnou. Ve svém rozhodnutí převzal argumentaci Nejvyššího správního soudu uvedenou ve zrušovacím rozsudku.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadla kasační stížností žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“). Opětovně poukázala na nesoulad mj. způsobený špatným překladem čl. 6 Smlouvy a na nepochopení tohoto článku jako kolizní normy mezinárodního práva veřejného a „pro lepší orientaci“ uvedla srovnání jazykových verzí v němčině a češtině. Stěžovatelka dále uvedla, že skutečnost, že český text neodpovídá německému textu, byla doložena ověřeným překladem české verze do německého jazyka soudně jmenovanou českou tlumočnicí jazyka německého. Zdánlivě nepatrný rozdíl v jazykových verzích Smlouvy měl podle ní značné praktické dopady na cizince nemající trvalý pobyt na území České republiky. Orgány správy sociálního zabezpečení na základě nepřesně přeloženého článku 6 Smlouvy nutily cizince, v rozporu s právní úpravou obsaženou v českých zákonech o sociálním zabezpečení, na které Smlouva odkazovala, platit pojistné na sociální a důchodové zabezpečení s odůvodněním, že jejich pojistná povinnost je založena přímo čl. 6 Smlouvy.

Stěžovatelka dále poukázala na čl. 13 nařízení EHS 1408/71, který byl platný v České republice od 1. 5. 2004 do 30. 4. 2010. Dále namítla, že rozhodnutí žalované nevrátit pojistné bylo náhlé a překvapivé a v rozporu s principem ochrany oprávněného očekávání adresátů právní normy, čímž zasáhlo do práv a povinností těchto adresátů.

Z odůvodnění napadeného rozsudku není podle stěžovatelky úplně zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci žalobkyně a proč argumentaci, na níž byl postaven základ žaloby, považuje za vyvrácenou; proto je podle názoru stěžovatelky takové rozhodnutí třeba pokládat také za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její odmítnutí, protože soud byl vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu a kasační stížnost je tudíž nepřípustná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nutno odmítnout z těchto důvodů:

Podle § 110 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu

řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

V projednávané věci Městský soud v Praze znovu rozhodl ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s., tedy vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu uvedeným ve zrušovacím rozhodnutí.

Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V projednávané věci stěžovatelka nenamítala, že by se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího právního soudu, nýbrž snaží se polemizovat s názorem vysloveným a dostatečně pregnantně formulovaným v rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu a pro Městský soud v Praze přímo závazným na základě rozsudku ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 138/2009 - 89. Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost nepřípustnou.

Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. soud usnesením odmítne kasační stížnost, je-li kasační stížnost podle tohoto zákona nepřípustná. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Pouze jako *obiter dictum* uvádí Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatele poukazujícím na špatný překlad čl. 6 Smlouvy a na to, že český text neodpovídá německému textu, následující:

Mnohostranná mezinárodní Vídeňská úmluva o smluvním právu, jejíž české znění bylo uveřejněno pod č. 15/1988 Sb., v čl. 33 odst. 1 stanoví, že byla-li smlouva původně vyhotovena ve dvou nebo více jazycích, má její text stejnou platnost v každém z těchto jazyků, pokud smlouva nestanoví nebo se strany nedohodnou, že v případě rozdílnosti je rozhodující určitý text.

Z tohoto mezinárodně smluvně uznávaného principu vyšla též Smlouva, která v čl. 42 uvádí: „Dáno v Praze dne 27. července 2001 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a německém, přičemž obě znění mají stejnou platnost“.

Z citovaného ustanovení Smlouvy je zřejmé, že argumentace „špatným překladem Smlouvy“ z jednoho jazyka do druhého, či tvrzení, že „český text neodpovídá německému textu“, by nemohly obstát, neboť české i německé znění Smlouvy má tutéž platnost.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. října 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu